

Enkele juridische aspecten van video & TV maken

1. Bescherming van een idee

Het maken van een video of TV programma is doorgaans een creatief proces met als resultaat een 'werk' dat 'oorspronkelijk' is en het 'persoonlijk stempel' van de maker draagt. De maker heeft in dat geval de auteursrechten op het werk. Het werk is dan, zoals dat heet, auteursrechtelijk beschermd.

Een concept of een idee op zichzelf is niet beschermd. Dat geldt ook voor het format van een TV programma. Dat format is meestal te abstract om als 'werk' te kunnen worden beschouwd. Als een format of idee echter concreet wordt uitgewerkt, dan kan die uitwerking wel auteursrechtelijk beschermd zijn.

Dit was het geval bij het TV format voor Big Brother. De Engelse productiemaatschappij Castaway vond dat Endemol met Big Brother inbreuk maakte op het Engelse Survive format. De rechters oordeelden uiteindelijk dat het Survive format inderdaad een oorspronkelijk werk was. Ook was het Survive format zeer gedetailleerd beschreven. Het format was dus een auteursrechtelijk beschermd werk. Vervolgens was het de vraag of het Big Brother format zodanig op het Survive format leek, dat inbreuk werd gemaakt op het auteursrecht van Castaway. Het Hof oordeelde echter dat de Big Brother programma's op een zodanig verschillende manier waren uitgewerkt, dat ze geen inbreuk maakten op het auteursrecht op het Survive format.

Als er meerdere mensen betrokken zijn bij het creëren van een werk, kunnen er ook meerdere mensen auteursrechten hebben. Ook kunnen er nog andere rechten een rol spelen, zoals naburige rechten en portretrechten. Dus als je bij het maken van een video of TV programma anderen inschakelt, bijvoorbeeld een cameraman, acteurs of een geluidstechnicus, dan moet je goed in de gaten houden wie er nog meer rechten kunnen hebben, en of je bijvoorbeeld hun toestemming nodig hebt om het werk te mogen verspreiden.

2. Auteursrechten, naburige rechten en portretrechten

De maker van een auteursrechtelijk beschermd werk heeft, eventueel samen met zijn mede-makers, het exclusieve recht om dat werk openbaar te maken en te verveelvoudigen. Dat betekent dat alleen de maker (de 'auteursrechthebbende') beslist over de vraag of, en op welke manier, het werk wordt vertoond of verspreid. Als anderen het werk willen gebruiken, moeten ze daarvoor in principe toestemming van de auteursrechthebbende hebben.

Uitvoerende artiesten zoals musici en acteurs hebben geen auteursrechten maar zogeheten 'naburige rechten'. Dat zijn met het auteursrecht vergelijkbare

exclusieve rechten op het opnemen, het reproduceren, het verspreiden en het openbaar maken van hun uitvoering.

Acteurs en figuranten, modellen en andere mensen die te zien zijn in een video, film of andere uiting hebben ook nog portretrechten. Dat betekent dat zij het recht hebben om openbaarmaking van hun portret te verbieden als zij daar een 'redelijk belang' bij hebben. Een redelijk belang kan de bescherming van hun privacy zijn. Maar ook dat ze normaal gesproken geld krijgen voor openbaarmaking van hun portret. Dat laatste speelt vooral bij BN'ers.

De Gouden Gids had toestemming van Katja Schuurman voor het gebruik van haar portret op de omslag. De *Gele Gids* echter fotografeerde een *look alike* van Katja Schuurman. De *Gele Gids* heeft de afbeelding van de Gouden Gids dus nagebootst en maakt daarmee zonder toestemming gebruik van het portret van Katja Schuurman. Opvallend aan deze zaak was ook dat de foto van de *achterkant* van de *look alike* geacht werd een 'portret' te zijn. De rechter oordeelde dat de afbeelding van de *look alike* alle karakteristieke kenmerken van Katja vertoonde: hetzelfde kapsel, dezelfde haarkleur, hetzelfde silhouet, postuur en houding en gelijksoortige hoge hakken. Het is in dat geval zeer waarschijnlijk dat het publiek denkt dat het om Katja Schuurman gaat (en dat was natuurlijk ook de bedoeling van de *Gele Gids*)

3. Wie heeft welke rechten?

Bij het maken van een film, een video, een TV programma of welk ander audiovisueel werk dan ook kunnen veel mensen betrokken zijn. Kijk bijvoorbeeld maar naar de mensen die worden vermeld in de aftiteling van een bioscoopfilm. Deze medewerkers zouden in beginsel ook mederechthebbenden kunnen zijn.

Voor filmproducenten geldt een bijzondere regeling: de producent krijgt in principe automatisch de auteursrechten van alle medewerkenden aan een film overgedragen, met uitzondering van de componist en tekstschrijver van de filmmuziek. De producent moet de medewerkers dan wel een 'billijke vergoeding' betalen. Dit vergemakkelijkt de exploitatie van een film door de producent: hij hoeft dan niet steeds bij iedere opvoering of publicatie van alle medewerkers eerst toestemming te vragen.

4. Hoe leg je auteursrechten vast?

Auteursrechten ontstaan door de creatie van een werk. Je hoeft dus niets te registreren om auteursrechten te krijgen. Hetzelfde geldt voor naburige rechten en portretrechten.

Het kan soms wel verstandig zijn om zo goed mogelijk vast te leggen *wanneer* een werk is gecreëerd. Dat kan van pas komen bij een discussie over de vraag wie als eerste een bepaald werk heeft gemaakt en of het is nagemaakt van een ander werk. Zorgen voor doorslaggevend bewijs is lastig. Je kunt bijvoorbeeld een werk opsturen naar de Belastingdienst waar het werk van een datumstempel wordt voorzien. Een (digitale) film of een DVD kun je echter niet op deze manier laten

registreren. Een alternatief zou kunnen zijn om sommige beelden uit te printen (stills) en die wel van een datumstempel te laten voorzien.

5. Gebruik van bestaande muziek en bestaand beeldmateriaal

Wanneer je bestaande muziek of bestaande beelden in een filmpje wil gebruiken, moet je toestemming hebben van de maker(s) van die muziek of die beelden. Dit geldt niet voor muziek of beelden waarvan de maker al langer dan 70 jaar geleden is overleden. Bij muziek moet je echter wel opletten of de uitvoerende artiest mogelijk naburige rechten heeft.

Marieke Neervoort

advocaat

SOLV■
advocaten | attorneys-at-law

t +31 20 5300185 (direct) | t +31 20 5300160 | f +31 20 5300170 | e neervoort@solv.nl | w www.solv.nl
P.O. Box 75538 1070 AM Amsterdam | Schippersgracht 1-3 1011 TR Amsterdam | The Netherlands